

використанням професійної термінології англійською мовою, застосуванням різноманітних наочних посібників.

У ряді випадків деякі труднощі виникали у сприйнятті мовлення викладача студентами-іноземцями, головним чином громадянами Індії, оскільки поза стінами навчального закладу вони найчастіше розмовляють між собою на хінді, а англійську мову використовують переважно для читання підручників і методичних посібників. Крім того, при спілкуванні з хворими, студенти не мають можливості говорити з ними російською мовою, що вимагає участі викладача в процесі курації хворого. Опитування, клінічний огляд хворих, аналіз медичної документації вимагає синхронного перекладу з боку викладача.

З метою перевірки поточного і підсумкового рівня знань англомовних студентів співробітниками кафедри створена база тестових завдань англійською мовою. Поточний контроль у вигляді тестових завдань з теми проводиться в кінці кожного практичного заняття. Результати тестування є складовою частиною оцінки знань студента. Самостійна робота студентів забезпечується всіма навчально-методичними матеріалами: методичними розробками, мультимедійними презентаціями, посібниками, ситуаційними завданнями, збірками тестових завдань.

Перевірка знань студентів здійснюється в кінці циклу на підсумковому занятті завідувачем кафедри у вигляді співбесіди з ними. Крім цього, кожен студент отримує 4 ситуаційні задачі, у результаті вирішення яких він повинен сформулювати клінічний діагноз, запропонувати план обстеження пацієнта, призначити лікування, визначити методи первинної та вторинної профілактики. Підсумковий тестовий контроль включає тестові завдання, які охоплюють всі розділи циклу.

Висновок. Таким чином, підвищенню ефективності викладання дисципліни «Загальна практика – сімейна медицина» англомовним студентам сприяє активізація роботи по створенню навчально-методичних посібників англійською мовою, зміст яких охоплює весь теоретичний матеріал відповідно до навчальної програми, оновлення і вдосконалення бази тестових завдань та ситуаційних задач клінічної спрямованості, створення і щоденне використання практикуму для закріплення знань студентів.

Література

1. Вища медична освіта України на сучасному етапі / В. В. Лазориницький, М. В. Банчук, О. П. Волосовець [та співав.] // Проблеми сучасної медичної науки та освіти. – 2008. – № 2. – С. 5–10.
2. Лехан В. М. Стратегія розвитку системи охорони здоров'я : Укр. вимір / В. М. Лехан, Г. О. Слабкий, М. В. Шевченко. – К., 2009. – С. 3.
3. Становлення нової моделі надання первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини в Україні – не данина моді, а об'єктивна реальність / Л.Ф. Матюха, Н.Г. Гойда, В.А. Одринський [та співав.] // Сімейна медицина. – 2013 (48). – №4. – С.157-158.
4. Гіріна О.М. Доцільність реформування амбулаторно-поліклінічної системи та переходу до практики сімейного обслуговування населення / О.М. Гіріна, В.О. Сірик, Н.М. Горобець, Т.І. Калюжна / Сімейна медицина. – 2010. – №3. – С.10-15.
5. Робоча програма з дисципліни «Загальна практика – сімейна медицина» підготовки спеціаліста напряму 1201 «Медицина» спеціальність 7.12010001 «Лікувальна справа», 7.12010002 «Педіатрія». – Запоріжжя, 2014. – 27 с.

УДК 378.147.091.3.016:616.1/.4: 616.314-057.875

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ- СТОМАТОЛОГІВ

Н. С. Михайловська, О. О. Лісова

Запорізький державний медичний університет

ORGANIZATIONAL AND METHODOLOGICAL FEATURES OF TEACHING DISCIPLINE "INTERNAL MEDICINE" FOR STOMATOLOGY STUDENTS

N. S. Mykhailovskaya, O. A. Lisovaya

Zaporizhian State Medical University

Вивчення внутрішньої медицини дуже важливе для студентів стоматологічного факультету, оскільки специфіка роботи лікарів-стоматологів потребує навичок широкого клінічного мислення під час професійної оцінки профільних хворих. Успішне засвоєння майбутніми лікарями-стоматологами основ внутрішньої медицини потребує певних особливостей організації педагогічного процесу. Реалізація навчально-методичних заходів згідно з досвідом, набутим у Запорізькому державному медичному університеті, дозволить студенту-стоматологу отримати бажаний обсяг теоретичних знань, в достатній мірі відпрацювати кожну з практичних навичок, рекомендованих програмою, сформувати клінічне мислення, що в кінцевому результаті забезпечить якісну теоретичну та практичну підготовку сучасного спеціаліста.

Study of Internal Medicine is very important for students of speciality "stomatology", as the specificity of dentist's work requires broad skills of clinical thinking in the professional assessment of patients. Successful mastering of fundamentals of internal medicine by future dentists requires certain organization features of the pedagogical process. The implementation of educational activities, in accordance with the experience of Zaporizhzhia State Medical University, will allow students to get the desired amount of theoretical knowledge, enough to fulfill each recommended by the program practical skills, to form a clinical judgment that provides the high quality theoretical and practical training of specialists.

Вступ. Вивчення внутрішньої медицини дуже важливе для студентів стоматологічного факультету, оскільки

специфіка роботи лікарів-стоматологів потребує навичок широкого клінічного мислення під час професійної оцін-

ки профільних хворих [1, 4, 8]. Як відомо, маніфестація багатьох захворювань внутрішніх органів починається зі змін на слизовій оболонці ротової порожнини, що спонукає хворого звертатись до лікаря-стоматолога [1]. Уважне спостереження за ротовою порожниною дає багато інформації про стан внутрішніх органів людини, що робить лікаря-стоматолога важливим учасником процесу ранньої діагностики та профілактики внутрішніх хвороб. Крім того, під час роботи лікаря-стоматолога можливе виникнення невідкладних станів, зумовлених патологією внутрішніх органів, і тактика, яку обере лікар-стоматолог, може стати вирішальним фактором у збереженні життя та здоров'я хворого [3, 5].

Успішна професійна підготовка майбутнього лікаря-стоматолога в значній мірі залежить не тільки від змісту навчальної діяльності, а й методів навчання і контролю знань з дисципліни «Внутрішня медицина» [2, 6].

Основна частина. У Запорізькому державному медичному університеті організація навчального процесу з дисциплін «Пропедевтика внутрішньої медицини», «Внутрішня медицина» для студентів, які навчаються за спеціальністю «Стоматологія», здійснюється за кредитно-модульною системою відповідно до вимог типової програми [3,4]. Метою навчання студентів є придбання професійних знань, умінь і навичок для формування алгоритму рішення практичних завдань, формування клінічного мислення і професійної поведінки [5].

Згідно з навчальним планом, викладання дисципліни «Пропедевтика внутрішньої медицини» та «Внутрішня медицина» для студентів-стоматологів здійснюється протягом 2,3,4 років навчання [5]. Це досить тривалий час, який дозволяє зрозуміти специфіку студентів-стоматологів.

Студенти-стоматологи відрізняються підвищеною мотивацією до освоєння своєї спеціальності, тому що багато хто з них готує себе до праці в умовах приватної медицини. Знижений інтерес і мотивація до вивчення курсу внутрішньої медицини на рівні зі збільшенням інтересу до спеціалізованих для стоматологів дисциплін ускладнює засвоєння матеріалу [3].

Найактуальнішою проблемою організації навчального процесу для стоматологів залишається розрив між теорією та практичною діяльністю, занадто профільоване вивчення розділів об'єктивного статусу хворого, результатів лабораторних, інструментальних і рентгенологічних досліджень, які стосуються лише голови, обличчя і шиї на інших кафедрах [1, 3].

Фахова специфіка роботи лікаря-стоматолога не завжди передбачає відповідні вимоги до обов'язкового опанування всім рівням знань та практичних навичок, передбачених нашою вітчизняною програмою [3, 6]. Тому ставлення студентів до вивчення внутрішніх хвороб не однакове. Це вимагає від викладача не тільки певних зусиль, але й вдалої побудови навчального процесу, аби не втратити позитивних мотивацій до опанування знань з внутрішньої медицини у майбутніх лікарів стоматологічного фаху.

Для вирішення цих проблем нашою кафедрою приймається ряд заходів, спрямованих для максимального засвоєння матеріалу. В основі організації і проведення практичних занять зі студентами стоматологами лежить принцип індивідуального підходу до кожного студента. Згідно з нашим досвідом, підвищення якості навчання стоматологів досягається шляхом спрощення подання теоретичного матеріалу на тлі посилення контролю його засвоєння. Традиційне

опитування визнано нами малоефективною формою визначення рівня підготовки студентів стоматологів. Опитування будуватиметься у формі групової співбесіди з уточненням викладачем запитань, що виникли у студентів.

На кожному практичному занятті проводиться тестовий контроль вихідного рівня знань. Під керівництвом викладача проводиться клінічний розбір хворих з патологією внутрішніх органів. Обов'язково звертають увагу на наявність порушень слизових оболонок ротової порожнини при різній патології внутрішніх органів. Заняття завершується проведенням тестового контролю заключного рівня знань студентів.

Велике значення надано лекціям, при цьому характер лекційного матеріалу змінюється. Матеріал подається дискретно та конкретно, завдяки використанню слайдів, таблиць максимально збільшується його наочність. На практичних заняттях передбачені мікролекції – вони проводяться щоденно, передуючи практичним заняттям, що дозволяє повторити вивчений матеріал та закріпити отримані знання.

Сучасне забезпечення якісної освіти лікарів-стоматологів потребує від викладачів безперервного вдосконалення та креативних ідей, реалізованих на надійній матеріально-технічній базі. Тому викладачі кафедри постійно працюють над удосконаленням методики викладання дисципліни. Інноваційною формою науково-методичного забезпечення навчальної діяльності на кафедрі є пакет навчально-методичних матеріалів для студентів за спеціальністю «Стоматологія», який містить: тексти та конспекти лекцій; методичні розробки до практичних занять та самостійної позааудиторної роботи студентів; збірки тестових завдань для перевірки базисного, поточного та заключного рівня знань студентів; інформаційні стенди, відеофільми, мультимедійні презентації, що забезпечує краще сприйняття студентами основ внутрішньої медицини. Особлива увага приділяється розв'язанню ситуаційних задач, що потребує від студентів не лише знання теоретичних основ дисципліни, а і вміння логічно мислити, аналізувати інформацію та робити її узагальнення.

Важливим аспектом викладання внутрішніх хвороб для студентів-стоматологів є збільшення наочності за рахунок використання комп'ютерної техніки, відеофільмів, слайдів та фотографій за нозологічними одиницями для підвищення ефективності засвоєння матеріалу.

Висновок. Таким чином, реалізація вищезначених заходів дозволяє студенту-стоматологу отримати бажаний обсяг теоретичних знань, в достатній мірі відпрацювати кожну з практичних навичок, рекомендованих програмою, сформулювати клінічне мислення, що в кінцевому результаті забезпечить якісну теоретичну та практичну підготовку сучасного спеціаліста.

Література

1. Бондаренко И. И. Пути совершенствования практической подготовки студентов / И.И. Бондаренко, Л.И. Сладкая // Вопросы стоматологического образования. – 2003. – №3. – С. 25-27.
2. Казаков В.Н. Внедрение информационных технологий обучения как средство оптимизации качества подготовки специалистов в медицинском ВУЗе / В.Н. Казаков, А.П. Волосовец, А.Н. Талалаенко и др. // “Актуальні питання педагогіки вищої школи”: Зб. наук. праць. – Донецьк. – 2004. – С. 3-6.

3. Педорез А.П. Диагностические алгоритмы как элемент формирования клинического мышления у стоматологов / А.П. Педорез, Р.Е. Хоружая. // Украинский стоматологический альманах. – 2008. - №1. – С. 10-13.

4. Прокопьев М.Н. К вопросу об инновационном подходе в организации самостоятельной работы студентов медицинского вуза / М.Н. Прокопьев // Фундаментальные исследования. – 2009. – № 9. – С. 68-70.

5. Стоматология: навчальний план та програма для студентів вищих медичних закладів III-IV рівнів акредитації // Полтава. – 2005.

6. Ходжаян А.Б., Агранович Н.В. Особенности организации эффективной самообразовательной деятельности студентов в медицинском вузе / А.Б. Ходжаян, Н.В. Агранович // Фундаментальные исследования. – 2011. – № 11-1. – С. 149-153.

ІНТЕНСИФІКАЦІЯ НАБУТТЯ ЗНАНЬ ІЗ ЗАГАЛЬНОЇ ФАРМАКОЛОГІЇ

О. О. Назорна, Н. О. Горчакова, В. Ю. Дяченко, І. С. Чекман

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Вступ. Всесвітня організація охорони здоров'я підкреслює необхідність підготовки високоякісних спеціалістів. Одним з методів є акцентування уваги студентів саме на загальних питаннях предмету. В зв'язку з цим, створюються підручники і посібники, які присвячені загальним питанням фармакології [1], що пояснюють можливість змін в організмі під впливом лікарських засобів (фармакодинаміка), їх перетворення в організмі (фармакокінетика), особливості цих процесів при введенні лікарських засобів нанорозмірів (нанофармакологія) [2], побічну дію на міри допомоги при цьому [3].

Основна частина. Саме фармакологія є зв'язуючою ланкою між дисциплінами теоретичного напрямку та клінічного. Мотиваційна функція першої лекції з загальної фармакології повинна розкрити не тільки головну спрямованість предмету, взаємодію лікарського засобу і організму, але, застосовуючи інтерактивні методи викладання повного матеріалу для студентів, створити базис для активізації їх пізнавальної діяльності. Одне з основних завдань модульного навчання з загальної фармакології допомагає в багатоаспектності подання учбового матеріалу з загальної фармакології з метою підвищення коефіцієнта активності кожного студента

та при опануванні основними питаннями що є базисом для організації учбового процесу при опануванні спеціальною фармакологією [4]. Відсутність достатньої підготовки студентів з загальної фармакології не дозволяє подальше засвоїти ним достатньою мірою аспекти спеціальної фармакології та успішно пройти тестовий контроль.

Висновки. Оптимізація організації навчання студентів з застосуванням сучасних підручників і посібників, присвячених окремим питанням фармакології, допоможе трансформувати підготовку студентів з фармакології на третьому курсі.

Література

1. Чекман І.С., Загальна фармакологія/ І.С.Чекман, І.Ф.Беленічев, Н.О.Горчакова [та ін.]. – Запоріжжя – Київ, 2016. – 168с.

2. Чекман І.С. Нанофармакологія/І.С.Чекман. – Київ: ПВП.Задруга, 2011. – 4241

3.Дрогвоз С.М., Побочное действие лекарств: учебник-справочник. – Х:Сим., 2010. – 480с.

4. Мерецький В.М. Сучасні аспекти викладання клінічної фармакології/ В.М. Мерецький/ Медична освіта. – 2014. – N1-С92-94.

УДК 004.032.6:378.14:615

ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ФАРМАКОЛОГІЇ

О. М. Олещук, К. А. Посохова, В. П. Пида, І. П. Мосейчук, В. В. Черняшова, О. О. Шевчук, А. С. Вольська, С. Л. Маланчук

ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України»

MULTIMEDIA INTERACTIVE TECHNOLOGIES FOR STUDY OF PHARMACOLOGY

О. М. Oleshchuk, К. А. Posokhova, V. P. Pyda, I. P. Moseychuk, V. V. Chernyashova, O. O. Shevchuk, A. S. Volska, S. L. Malanchuk

I. Horbachevsky Ternopil State Medical University

Оснащення навчальних кімнат на кафедрі фармакології з клінічною фармакологією ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет ім. І. Я. Горбачевського МОЗ України» інтерактивними дошками сприяє ефективній підготовці фахівців в галузі медицини або фармації. Мультимедійні інтерактивні технології дозволяють підвищити унаочненню навчального процесу; використовувати мультимедійні презентації для аудиторного навчання та реалізації самостійної роботи студентів; широко використовувати на практичних заняттях навчальні віртуальні програми, банк різномірних завдань, відеофільмів тощо; ефективно готувати студентів до здачі ліцензійного іспиту «Крок»; проводити практичні заняття у формі ділових ігор; реалізовувати системний проблемний підхід у вивченні фармакології.